

Pilar 3 – Offentleggjering av informasjon om kapital og risikoforhold

31. desember 2020 Valle Sparebank

INNHALD

PILAR 3 – OFFENTLEGGJERING AV INFORMASJON OM KAPITAL OG RISIKOFORHOLD

1.	Innleiing og formål med dokumentet	2
2.	Konsolidering	2
2.1	Oversikt over dotterselskap, tilknytt selskap mv	2
3.	Kapitalkrav	2
3.1	Ansvarleg kapital og kapitalkrav	2
3.2	Bufferkrav	4
3.3	Uvekta kjernekapitalandel	4
4.	Kredittrisiko og motpartsrisiko	5
4.1	Definisjon misleghaldne engasjement:	5
4.2	Metode for berekning av nedskrivningar	6
4.3	Engasjement fordelt på engasjementstypar, typar av motpartar og geografiske område	7
4.4	Engasjement fordelt på engasjementstypar og gjenstående løpetid	7
4.5	Misleghald, nedskrivningar og avsetningar på garantiar	8
4.6	Endringar i nedskrivningar og avsetningar på garantiar	9
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	10
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheiter m.v. ved fastsetting av kapitalkrav	10
4.9	Sikkerheitsstilte egedelar	11
4.10	Motpartsrisiko knytt til derivat	11
5.	Eigenkapitalposisjonar	11
6.	Renterisiko	12
7.	Styring og kontroll av risiko	12
8.	Standardiserte skjemaer for offentleggjing av opplysningar om ansvarlig kapital	15

1. INNLEIING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle krava til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttande del av kapitalkravsforordninga (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpassing av CRR/CRD IV del XI. Alle tal i dokumentet er per 31. desember 2020 med mindre anna går fram.

Banken nyttar standardmetoden ved berekning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette inneber at det vert brukt standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved berekning av kapitalkravet. For berekning av kapitalkrav for operasjonell risiko vert basismetoden nytta, som inneber at kapitalkravet vert berekna i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikkje handelsportefølje og reknar difor ikkje kapitalkrav for marknadsrisiko.

2. KONSOLIDERING

2.1 Oversikt over dotterselskap, tilknytt selskap mv

Tabellen nedanfor gir ei oversikt over selskap der investeringa er trekt frå i ansvarleg kapital. Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS blir konsolidert inn etter kapitalkravsbestemmelsene.

Selskap der investeringaer fråtrekt i ansvarleg kapital

Namn	Antall aksjar	Bokført verdi	Eigarandel	Andel av stemmerett	Forretnings-kontor	Type verksemd
Eika Gruppen AS	107.349	17.305	0,43	0,43	Oslo	Fin.holdingselskap
Eika Boligkreditt AS	10.011.852	41976	0,82	0,82	Oslo	Boligkredittselskap

3. KAPITALKRAV

3.1 Ansvarleg kapital og kapitalkrav

Tabellen nedanfor viser berekningsgrunnlag for kredittrisiko fordelt på dei enkelte engasjementskategoriane slik desse er definert i kapitalkravsforskriftera. I tillegg visast kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samla berekningsgrunnlag.

Spesifikasjon av ansvarleg kapital (tall i tusen NOK), minimumskrav til ansvarleg kapital (beløp i tusen kroner) og berekningsgrunnlag

Kapitaldekning	
Sparebankens fond	235.088
Gåvefond	5.439
Sum egenkapital	240.527
Frådrag for immaterielle egedelar	
Frådrag for forsvarleg verdsetting	-307
Frådrag for ansvarleg kapital i andre fin.inst.	-44.703
Sum rein kjernekapital	195.517
Fondsobligasjonar	
Frådrag for ansvarleg kapital i andre fin.inst.	
Sum kjernekapital	
Ansvarleg lånekapital	
Frådrag for ansvarleg kapital i andre fin.inst.	
Sum tilleggskapital	
Netto ansvarleg kapital	195.517

Eksponeeringskategori (berekningsgrunnlag etter risikovekt)

Statar og sentralbankar	
Lokale og regionale myndigheiter (herunder kommunar)	14.762
Offentlege føretak	
Multilaterale utviklingsbankar	
Internasjonale organisasjonar	
Institusjonar	15.026
Føretak	19.879
Massemarknadsengasjement	
Engasjement med pantesikkerheit i eigedom	629.939
Forfalne engasjement	5.606
Høgrisiko-engasjement	62.357
Obligasjonar med føretrinsrett	7.759
Fordring på institusjonar og føretak med kortsiktig rating	
Andelar i verdipapirfond	14.695
Eigenkapitalposisjonar	25.725
Øvrige engasjement	65.665
CVA-tillegg	
Sum berekningsgrunnlag for kredittrisiko	861.413
Berekningsgrunnlag for operasjonell risiko	78.194
Berekningsgrunnlag for motpartsrisiko	
Sum berekningsgrunnlag	939.607
Kapitaldekning i %	20,81
Kjernekapitaldekning	20,81
Rien kjernekapitaldekning i %	20,81

Banken har ikkje fått fastsett Pilar 2-krav frå Finanstilsynet per 31.12.2020. Banken har eit kapitalmål på 20 % for rein kjernekapitaldekning.

Konsolidering av samarbeidende grupper

Frå 01.01.2018 skal alle bankar rapportere kapitaldekning konsolidert med eigarandel i samarbeidsgrupper. Banken har ein eierandel på 0,43 % i Eika Gruppen AS og på 0,82 % i Eika Boligkreditt AS.

Rein kjernekapital	238.491
Kjernekapital	243.617
Ansvarleg kapital	250.077
Berekningsgrunnlag	1.261.784
Kapitaldekning i %	19,82 %
Kjernekapitaldekning	19,31 %
Rein kjernekapitaldekning i %	18,90 %
Uvekta kjernekapitalandel i %	8,54 %

3.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2020 et kombinert kapitalbufferkrav på kr 61 millionar:

Bufferkrav	
Bevaringsbuffer (2,50 %)	23.490
Motsyklisk buffer (1 %)	9.396
Systemrisikobuffer (3,00 %)	28.188
Sum bufferkrav til rein kjernekapital	61.074
Minimumskrav til rein kjernekapital (4,50 %)	42.282
Tilgjengeleg ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	92.160

Banken har 92 millioner kroner i rein kjernekapital tilgjengeleg til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet.

3.3 Uvekta kjernekapitalandel

Uvekta kjernekapitalandel vert rekna ut frå berekna kjernekapital, med og utan overgangsordningar, delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikkje balanseførte postar og engasjementsbeløp for derivat og

gjekjøpsavtalar som ikkje er balanseført. Ikkje balanseførte poster blir justert for konverteringsfaktorar (iht i CRR artikkel 429, nr 10).

Uvekta kjernekapitalandel

Derivat: Framtidig eksponering ved bruk av marknadsverdimetoden	
Postar utanom balansen med 10 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	
Postar utanom balansen med 20 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	6.402
Postar utanom balansen med 50 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	23.356
Postar utanom balansen med 100 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	9.262
Øvrige egedelar	1.900.382
(-) Regulatoriske justeringar i kjernekapital	-45.011
(-) Regulatoriske justeringar i kjernekapital etter overgangsreglar	
Totalt eksponeringsbeløp	1.894.391
Totalt eksponeringsbeløp etter overgangsreglar	
Kapital	
Kjernekapital	195.517
Kjernekapital etter overgangsreglar	
Uvekta kjernekapitalandel	
Uvekta kjernekapitalandel	10,32
Uvekta kjernekapitalandel etter overgangsreglar	

4. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

4.1 Definisjon misleghaldne engasjement:

Misleghald er definert som overtrekk på minimum 1.000 kroner i meir enn 90 samanhengande dagar. Ein kunde sitt engasjement vil også bli klassifisert som misleghalde dersom banken vurderer at kundens økonomiske situasjon gjer det sannsynleg at kundens finansielle skyldnadar overfor banken ikkje vil bli oppfylt. I slike tilfelle vil kunden bli tapsmarkert og det blir gjennomført ei individuell vurdering av nedskrivingsbehovet.

Frå og med 1.1.2021 vert det innført ny definisjon av misleghald, det følger av desse reglene at ein kunde vil bli klassifisert som misleghald dersom minst eit av følgande kriterium er oppfylt:

- Kunden har eit overtrekk som både overstig ein relativ- og absolutt grense i meir enn 90 samanhengande dagar. For både PM- og BM-kundar er den relative grensa lik 1% av kundens samla eksponeringar.
 - For PM-kundar er den absolutte grensa lik 1.000 kroner
 - For BM-kundar er den absolutte grensa lik 2.000 kroner

- Det er vurdert som sannsynleg at kunden ikkje vil kunne innfri kredittskyldnader overfor banken (unlikely to pay – UTP).
- Kunden er smitta av ein annan kunde som er i misleghald i samsvar med dei to første kriteria nemnd over.

4.2 Metode for berekning av nedskrivningar

For engasjement i steg 1 og steg 2 er det i Eika Alliansen utvikla ein modell som bereknar nedskrivingsbehov per engasjement. Dette inkluderer utlån og nytta og unytta kredittrammer og garantiar.

Steg 1

Ved fyrstegongs oppretting av eit engasjement, plasserast engasjementet i steg 1. Engasjementet vert i steg 1, med mindre det ikkje skjer ein vesentleg auke i kredittrisikoen sidan fyrste gongs innrekning. For alle engasjement i steg 1, skal det gjerast ei modellberekna tapsavsetning tilsvarande 12-månadars forventa tap.

Steg 2

Dersom kredittrisikoen for eit engasjement eller gruppe av engasjement er ansett å ha auka vesentleg sidan første gangs innrekning, skal engasjementet plasserast i steg 2. Banken skal nytte modellen utvikla i Eika Alliansen som plasserer engasjement i steg 2 dersom risikoen er auka vesentleg. Modellen vil også plassere forbearance-markerte (markert for betalingslettelsar) engasjement og engasjement med 30 dagars misleghald i steg 2.

For alle engasjement i steg 2 skal det gjerast ei modellberekna nedskrivning tilsvarande heile den forventa levetida til engasjementet.

Steg 3

Engasjement med objektive bevis på verdifall skal i henhold til IFRS 9 nedskrivast i steg 3. Nedskrivningar i steg 3 skal manuelt reknast ut av banken. Objektive bevis på at eit engasjement har verdifall inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om fylgjande tapshendingar (ikkje uttømande):

- vesentlege finansielle problem hos debitor som fører til kontraktsbrot
- 90-dagers betalingsmisleghald eller andre vesentlege kontraktsbrot, skal medføre klassifisering til steg 3, men vil i mange tilfelle ikkje medføre verdifall.
- Innvilgelse av betalingslettelsar som skuldast debtors finansielle problem og som elles ikkje ville blitt gitt
- ein situasjon der det vert sett som sannsynleg at debitor vil inngå gjeldsforhandling, anna finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

4.3 Engasjement fordelt på engasjementstypar, typar av motpartar og geografiske område

Matrisa visar samla engasjementsbeløp etter steg 3 nedskrivningar fordelt på engasjementstypar, typar av motpartar og geografiske område.

Engasjementa¹ fordelt på engasjementstypar, geografiske område og typar av motpartar (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringar	Unyttarammer	Garantiar*	Sum
Offentleg forvaltning				
Lønstakarar o.l.	1.386.028	21.478	25.012	1.432.518
Utlandet				
<i>Næringssektor fordelt:</i>				
Jordbruk, skogbruk, fiske	8.854	1.531	-	10.385
Industriproduksjon	23.829	8.767	823	33.419
Bygg og anlegg	35.294	25.328	1.499	62.121
Varehandel, hotell/restaurant	15.137	4.337	1.812	21.286
Transport, lagring	2.354	-	77	2.431
Eigedomsdrift og tenesteyting	77.581	8.445	2.460	88.486
Anna næring	2.796	1.602	35	4.433
Sum	1.551.873	71.488	31.718	1.655.079
"Heimkommune"	346.871	53.398	28.598	428.867
Øvrige delar av Agder	984.125	11.138	1.617	996.880
Resten av Noreg	220.877	6.952	1.503	229.332
Utlandet				
Gjennomsnitt²	1.489.239	65.112	22.623	1.576.974

¹ Etter individuelle nedskrivninger

² Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

*Inneheld garanti til EBK - fordelt på "heimkommune"

4.4 Engasjement fordelt på engasjementstypar og gjenstående løpetid

Matrisa visar beløp for ulike engasjementstypar fordelt på løpetid.

Engasjementa¹ fordelt på engasjementstypar og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstypar	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringar	5.870	6.969	24.014	50.027	1.464.993		1.551.873
Unyttarammer			71.488		-		71.488
Garantiar				31.718	-		31.718
Sum	5.870	6.969	95.502	81.745	1.464.993	-	1.655.079

¹ Etter individuelle nedskrivninger

4.5 Misleghald, nedskrivningar og avsetningar på garantiar

Matrisa viser misleghaldne utlån og steg 3 nedskrivningar på utlån samt avsetningar på garantiar fordelt på typar av motpartar og geografiske område.

Misleghald, nedskrivningar og avsetningar på garantiar (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misleghaldne engasjement	Engasjement med nedskrivningar	Samla nedskrivningar ¹	Resultatførte nedskrivningar ¹ siste år	Garantiar med avsetning ²	Avsetningar på garantiar
Offentleg forvaltning						
Lønstakarar o.l.	6.302	7.233	6.041	1.431		
Utlandet						
<i>Næringssektor fordelt:</i>						
Jordbruk, skogbruk, fiske						
Industriproduksjon						
Bygg og anlegg			1.954			
Varehandel, hotell/restaurant	350					
Transport, lagring	2.493		150			
Finans, eigedom, forretningsmessige tenester		3.300	168			
Sosial og privat tenesteyting						
Sum	9.145	10.533	8.313	1.431	-	-
"Heimkommune"	7.302	6.242				
"Øvrige delar av heimfylke"	2.834					
Resten av Norge						
Utlandet						

¹ Kun individuelle nedskrivningar

² Samla garantibeløp der det er føreteke avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantiar

Endringer i tapsavsetning på utlån siste år (beløp i tusen kroner)	Steg 1: 12 mnd. tap	Steg 2: Livstid tap	Steg 3: Livstid tap
Tapsavsetninger pr. 01.01.2020	859	1044	6725
Overføringer:			
Overføringer til steg 1	27	-459	0
Overføringer til steg 2	-18	309	0
Overføringer til steg 3		-59	64
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	21	12	781
Finansielle egedelar som er frårekna i perioden	-92	-66	-700
Endringer i modell eller risikoparametre	-585	67	2190
Konstaterte tap		-124	-915
Andre justeringar	893	44	168
Tapsavsetningar pr. 31.12.	1.105	768	8.313

Endringer i tapsavsetning på unyttede kredittar og garantiar siste år (beløp i tusen kroner)	Steg 1: 12 mnd. tap	Steg 2: Livstid tap	Steg 3: Livstid tap
Tapsavsetningar pr. 01.01.2020	93	427	0
Overføringer:			
Overføringer til steg 1	4	-45	
Overføringer til steg 2	-7	103	
Overføringer til steg 3		-8	
Nedskrivninger på nye kredittar og garantiar	69	0	0
Finansielle egedelar som er frårekna i perioden	-35	-315	
Endringer i modell eller risikoparametre	-31	-5	
Andre justeringar	13	0	
Tapsavsetningar pr. 31.12.	106	157	-

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantiar
Nedskrivningar på grupper av utlån		
Nedskrivningar på grupper av utlån 01.01.		
Periodens nedskrivningar på grupper av utlån		
Nedskrivningar på grupper av utlån 31.12.	-	-

Årets nedskrivningar og gjenvinning på tidlegare års nedskrivningar (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantiar (og unyttede kredittar for IFRS-bankar)
Periodens endring i individuelle nedskrivningar på utlån	1.589	
Periodens endring i individuelle nedskrivningar på garantiar		-
Periodens endring i gruppeavsetningar	-	
Periodens endring i forventa tap (steg 1 og 2)	-113	-11
Periodens konstaterte tap, der det tidlegare er føreteke individuelle nedskrivningar	515	
Periodens konstaterte tap, der det tidlegare ikkje er føreteke individuelle nedskrivningar	204	
Periodens inngang på tidlegare perioders konstaterte tap	-744	
Periodens tapkostnader	1.451	-11

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Banken har per rapporteringstidspunktet ingen engasjement der ratingen påvirker kapitaldekninga.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsetting av kapitalkrav

Matrisa viser samla engasjementsbeløp før og etter at det er teke omsyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er trekt frå den ansvarlege kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettinga av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategoriar	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fråtrekt den ansvarlege kapitalen	Nytta ratingbyrå	Andel sikra med pant ¹	Andel sikra med garantiar ¹
Statar og sentralbankar	32.754	32.964				
Lokale og regionale myndigheiter (herunder kommunar)	73.812	73.812				
Offentlege føretak						
Multilaterale utviklingsbankar						
Internasjonale organisasjonar						
Institusjonar	60.615	61.535				
Føretak	45.290	45.081				
Massemarknadsengasjement						
Engasjement med pantesikkerheit i eigedom	1.481.046	1.481.046			87 %	
Forfalne engasjement	4.374	4.374				
Høgrisiko-engasjement	52.370	52.370				
Obligasjonar med føretrinsrett	77.585	77.585				
Fordring på institusjonar og føretak med kortsiktig rating						
Andelar i verdipapirfond	54.923	54.923				
Eigenkapitalposisjonar	66.652	66.652	40.926			
Øvrige engasjement	75.090	74.097				
Sum	2.024.511	2.024.439	40.926	-		

¹ Her vert bare teke omsyn til garantiar og pant som har betydning for utrekning av kapitalkrav. Andel rekna av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovudtypar av pant som nyttast for kapitaldekningsformål er pant i bustad og fritidseigedom. Garantiar har i liten grad betydning for kapitaldekninga. I nokre tilfelle nyttast garantiar frå bankar eller regionale myndigheiter. Banken nyttar ikkje kredittderivat.

Det vert ikkje tatt omsyn til motrekningsadgang ved berekning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheiter tar utgangspunkt i sikkerheitens marknadsverdi. Sikkerheiter som er ukjent for oss skal dokumenterast med E-takst eller Eiendomsverdi. På eigedomar i vårt primærområde vert også kontortakst godtatt der vi legg vekt på lokalkunnskap.

Verdivurdering av bustadeigedomar oppdaterast kvartalsvis av Eiendomsverdi i område der dette er muleg. Elles minst kvart tredje år.

Det vert tatt omsyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typar av sikkerheiter ikkje eksplisitt vert tilordna kapitalbehov.

4.9 Sikkerhetsstilte egedelar

Tabellen viser bankens finansielle egedelar som kan stillast som sikkerheit for lån i sentralbanken og egedelar som er nytta som sikkerheit pr. 31.12.2020. 52 mill kr. er stilt som sikkerheit for F-lån.

Pantsette og ikkje-pantsette egedelar

Egedelar	Balansført verdi av ikkje-sikkerhetsstilte egedelar		Verkeleg verdi av ikkje-sikkerhetsstilte egedelar		Balansført verdi av sikkerhetsstilte egedelar		Verkeleg verdi av sikkerhetsstilte egedelar	
	herav: utstedt av andre i konsernet	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: utstedt av andre i konsernet	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: utstedt av andre i konsernet	
Renteberande verdipapir	150.527	114.264	114.264	52.136	52.136	52.136	52.136	
herav: Covered bonds (inkl. OMF)	55.639	55.639	55.539	21.946	21.946	21.946	21.946	
herav: sikra verdipapir (ABS)								
herav: utstedt av offentlig forvaltning	58.624	58.624	58.624	15.188	15.188	15.188	15.188	
herav: utstedt av finansielle foretak								
herav: utstedt av ikkje-finansielle foretak								
Sum	150.527	114.264	114.264	52.136	52.136	52.136	52.136	

Tabellen under viser bankens mottatte sikkerheiter pr. 31.12.2020

Mottatte sikkerheiter	Ikkje sikkerhetsstilt		Nominell verdi av mottatte sikkerheiter
	Verkeleg verdi av mottatte sikkerheiter	godkjent herav: utstedt av andre i konsernet som pant i sentralbanke	
Utlån og fordringar anna enn innskot og utlån på anfordring			1.010
Andre mottatte sikkerheiter			2.293.137
Sum			2.294.147

4.10 Motpartsrisiko knytt til derivat

Banken har ingen derivat per 31.12.2020.

5. EIGENKAPITALPOSISJONAR

Verkeleg verdi av finansielle instrument som vert omsett i aktive marknader vert fastsett med å vise til noterte marknadsprisar eller kursar frå forhandlarar av finansielle instrument. Marknaden er aktiv dersom det er mogleg å skaffe eksterne observerbare prisar, kursar eller renter og desse prisane representerer faktiske og hyppige marknadstransaksjonar.

For finansielle instrument som ikkje vert omsett i ein aktiv marknad, vert den verkelege verdien fastsett ved hjelp av ein eigna verdsettingsmetode. Slike verdsettingsmetodar omfattar bruk av nyleg føretektne marknadstransaksjonar på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige partar, dersom slike er tilgjengelege, vise til verkeleg verdi av eit anna instrument som praktisk talt er det same, diskontert kontantstraumberekning eller andre verdsettingsmodellar. I den grad observerbare marknadsprisar er tilgjengeleg for variablar som inngår i vertsettingsmodellar, så vert desse nytta.

Matrisa under visar egenkapitalposisjonar fordelt etter om dei vert halde for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisa visar også type verdipapir og bokført verdi, verkeleg verdi, realisert gevinst/tap siste år og kor mykje av dette som er medrekna i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Eigenkapitalposisjonar (beløp i tusen kroner)

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Verkeleg verdi	Realisert gevinst/ -tap i perioden	Urealisert gevinst/ -tap	Herav medrekna i kjernekapital ¹	Herav medrekna i tilleggskapital ¹
Aksjar og andelar – gevinstformål						
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler						
Aksjar og andelar – strategisk formål	66.227	66.227	175	2.387		
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler	66.227	66.227	175	2.387		

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinstar/tap

6. RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som ei fylgje av at utlåns- og innlånsverksemda til banken ikkje har samanfallande rentebinding. Dette inneber at når marknadsrenta endrar seg, kan banken fyrst gjennomføre ei renteendring på dei ulike balansepostane med utgangspunkt i regelverk og avtalar. Ei endring av marknadsrentene vil difor medføre ein auke eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatrekneskapen.

Banken har ei låg fastrenteeksponering. Fastrentelån utgjer 4,7 mill kr pr 31.12.2020. Fastrenteinnskot utgjer ved utgangen av året kr 0 mill. Netto renterisiko knytt til utlåns- og innlånsverksemda vert vurdert som låg.

Lån som banken har teke opp i pengemarknaden har som regel ulik bindingstid. Låna vert regulert kvar 3. månad. Renterisikoen er difor også her liten. Banken har ingen handelsportefølje med verdipapir. Pliktige likviditetsplasseringar i verdipapir har korte rentereguleringsintervall slik at renterisikoen her er liten.

Bankens styre har vedteke rammer for den totale renterisikoen. Renterisikoen vert målt og rapportert årleg gjennom utrekning av effekten av ei renteendring der heile rentekurva vert parallellforskruva med 1 prosentpoeng. Bankens samla renterisiko vert vurdert som låg.

7. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

Generelt om risikostyring og kontroll i verksemda

Bankverksemda inneber risiko. Styret har vedteke prinsippa for banken si risikostyring i form av overordna policydokument og områdepolicies for ulike risikoområde. Styret legg vekt på å ha ei aktiv oppfølging av prinsippa, og reviderer desse årleg. For bankverksemda samla kan banken akseptere låg til moderat risiko, medan risikonivået kan variere mellom ulike risiko-område.

Banken har ein uavhengig risikostyrings- og compliancefunksjon. Bankens retningslinjer for risikostyrings- og compliancefunksjonen omhandlar funksjonens organisatoriske plassering, arbeidsoppgåver og krav til kompetanse. Risikostyrings- og compliancefunksjonen rapporterer til adm. banksjef, og kan rapportere direkte til styret i tilfelle der styret ikkje får nødvendig informasjon om vesentlege risikoer via den alminnelege rapporteringa. Risikostyrings- og compliancefunksjonen skal utarbeide kvartalsvis rapport som omfattar alle forretningsområde som inneheld status, utvikling og vurderingar på områda risikostyring og compliance.

ICAAP

Styret gjennomfører minst årleg ein ICAAP-gjennomgang for å avdekke risikonivå og tilhøyrande kapitalbehov i bankverksemda. Økonomileiar og banksjef førebur ICAAP som blir gjennomgått i styret. Det vert så utarbeid ein årleg rapport som vert handsama i styret.

Banken nyttar seg aktivt av EikaViS sine tenester i arbeidet med policydokument og verktøy til bruk i risikostyringa. Ekstern revisor kvalitetssikrar ICAAP-dokumentet.

Dei viktigaste risikoområda er omtala her.

Kredittrisikoen

Kredittrisikoen, dvs. risikoen for at ein kunde ikkje kan oppfylle sine skyldnader rettidig, er den største risikoen i banken. Dersom heller ikkje verdien av den underliggjande pantetrygda er tilstrekkeleg til å dekke kravet ved misleghald og eventuell realisasjon av pantet, vil tap oppstå.

Styret vurderer det slik at banken, no som før, må kunne take noko større risiko innan kommunen enn utanfor. Styret vurderer likevel denne risikoen som moderat. Lån og garantiar er rimeleg godt sikra mot tap. Det vert lagt stor vekt på kunden sin økonomi og den trygda som vert stilt.

Det blir nytta eit risikoklassifiseringssystem som er delt i to hovudmodellar – ein for personmarknad og ein for bedriftsmarknaden. I januar 2020 vart det innført ein ny risikoklassifiseringsmodell i samarbeid med Eika bankar og EikaVis, og som medførte eit positivt skift i risikoklassar. Det som før var definert som høg risiko er no delt i to der risikoklasse 11 og 12 er tapsutsette og misleghaldne engasjement. Resultatet av risikoklassifiseringsarbeidet i banken syner at 80% (71%) av samla engasjement har låg risiko, 14,5% (20) normal risiko og 5,2% (9) høg risiko, av dette er 1% tapsutsett og misleghaldne per 31.12.2020. Tal pr. 31.12.2019 i parentes. Systemet byggjer på statistiske modellar som reknar ut sannsynet for misleghald. Tapsutsette engasjement og alle engasjement over ein viss storleik vert vurdert særskild. Alt dette er grunnlaget for nedskrivningane styret har gjort i løpet av året.

Banken har formidla bustadlån for i alt 705 mill. kr i Eika Boligkreditt AS. Dette er lån innanfor 75% av panteverdi og har såleis låg risiko. Om lag 34% av personkundelåna i banken er overførte til Eika Boligkreditt AS, mot 36% året før.

I 2020 har banken revidert kredittpolicyen og kreditthandboka.

Likviditetsrisikoen

Likviditetsrisikoen er også eit vesentleg risikoområde i banken, og gjeld den risikoen som banken har for å ikkje ha tilstrekkelege likvidar ved forfall av skyldnader. Valle Sparebank skal ha ein låg likviditetsrisiko.

Balansen mellom innskots- og utlånsvolum avgjer behovet for å låne inn frå pengemarknaden. Valle Sparebank har i løpet av 2020 hatt ei stabil god innskotsdekning. Innskotsdekninga var ved utgangen av året 94,1% mot 92,5% året før. Internt minimumskrav er fastsett til 85%. Innlånsbehov utover kundeinnskota er dekkja opp med lån frå Kredittforeningen for Sparebanker og obligasjonslån. I mai 2020 vart det teke opp eit eitt-årig F-lån på 50 mill kr.

Innskot og lånerettar i Noregs Bank, trekkrettar i DNB utgjer saman med obligasjonsporteføljen den vesentlege delen av likviditetsbufferen. Pr. 31.12.2020 utgjorde trekkrettane i DNB 65 mill. kr. Det var pantsett verdipapir i Noregs Bank med ein samla låneverdi på 103,5 mill. kr. av desse er 52 mill.kr. pantsett som sikkerheit for F-lånet. Samla obligasjonsportefølje og likvide rentefond utgjer på same tid 242 mill. kr. Innskot i Noregs Bank utgjer 32 mill. kr.

LCR (liquidity coverage ratio) er 116 pr. 31.12.2020, mot 148 på same tidspunkt året før. Minimumskravet er 100.

Den generelle likviditetsrisikoen er om lag uendra i løpet av året.

Styret har som tidlegare år revidert likviditetspolicyen, særleg med vekt på tilpassing til nye krav på likviditetsområdet.

Status på likviditetsområdet vert rapportert til styret kvartalsvis i høve til gjeldande krav og rammer i likviditetspolicyen. Likviditetsrisikoen har vore låg heile året, i tråd med bankens risikopolicy.

Eika Boligkreditt vert framleis vurdert som eit viktig verktøy som kan avlaste banken sitt eksterne fundingbehov og gjere banken konkurransedyktig i kampen om personkundelån. Det er klargjort ein utlånsportefølje som kan flyttast til Eika Boligkreditt for raskt å få tilgang til likviditet i ein krisesituasjon.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen banken er utsett for som konsekvens av strategiske val. Måloppnåinga i høve til økonomiske måltal i strategiplanen har vore tilfredsstillande i 2020. Det er gjennomført ei marknadsundersøking som syner at Valle Sparebank har svært nøgde og lojale kundar. Satsinga i Kristiansand og Vennesla har medført tilvekst av nye kundar i ei tid med fallande folketal i Valle kommune.

For å sikre eige sjølvstende har banken vald å vere medeigar av Eika Gruppen AS. Valle Sparebank sin eigardel utgjer 0,43% av selskapet. Eika Gruppen AS syter for utføring av ein del fellesoppgåver og gjev banken tilgang til å selje ei rekkje finansielle produkt. I tillegg har eigarskapet gjeve avkastning i form av eit årleg utbytte. Eika Gruppen AS er også eit viktig talerøyr for små sparebankar når det gjeld å påverke framtidige rammevilkår.

I desember 2020 inngjekk Valle Sparebank, og resten av bankane i Eika Alliansen avtale med TietoEvry om framtidig kjernebankløysing. Samstundes vart dagens avtale med noverande leverandør SDC sagt opp. Den nye avtalen med TietoEvry vil styrke bankens langsiktige konkurransekraft gjennom kostnadseffektivisering, stryka utviklingskraft og auka strategisk fleksibilitet.

Risikoen for at ikkje banken har tilstrekkeleg og rett kompetanse for framtida er eit område styret har fokus på. Valle Sparebank har difor prioritert vidareutdanning og intern opplæring i fleire år. Banken har ein kompetanseplan som skal reviderast årleg. Kompetanseplanen set mål for kompetansenivået i banken og inneheld prioriterte tiltak for å nå måla. Mellom anna er det sett krav om at alle kundefrådgjevarane i banken skal vere autoriserte som finansielle rådgjevarar (AFR), forsikringsrådgjevarar (SF) og på kredittområdet (KRD). I løpet av fyrste kvartal 2020 gjeld tilsvarende krav på personforsikring (PF).

Styret vi starte arbeidet med ny strategiplan våren 2021 for perioden 2021 til 2023.

Aksjekurs og valutarisiko

Banken har i dag ingen portefølje av verdipapir for å utnytte svingingar i marknaden. Banken driv ingen handel med derivat eller valuta. Valle Sparebank er eigen valutabank ved kjøp og sal av valuta til kundar. Omsetjinga av valuta er liten, og risikoen for kurstap dermed låg.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er i hovudsak risikoen for tap knytt til den daglege drifta av banken. Svikt i datakommunikasjon, system og rutinar er døme på tapshendingar. Feil kan også oppstå på grunn av manglande kontrollar, kompetansesvikt, menneskeleg svikt og manglande oppfølging av lover og forskrifter.

Operasjonell risiko, inkludert rapportering av potensielle tapshendingar, vert rapport kvartalsvis til styret.

Internkontrollen i banken er ein viktig reiskap til å kartleggje og forbetre dette risikoområdet. Styret har årleg gjennomgang av internkontrollen.

Internkontroll

Banken har med utgangspunkt i forskrifter om internkontroll hatt gjennomgang av alle vesentlege risikoområde i banken. Internkontrollen vert stadfesta av ekstern revisor

8. STANDARDISERTE SKJEMAER FOR OFFENTLEGGJERING AV OPPLYSNINGER OM ANSVARLIG KAPITAL

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital	
1 Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	
herav: instrumenttype 1	
herav: instrumenttype 2	
herav: instrumenttype 3	
2 Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	226.886
3 Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.	13.641
3a Avsetning for generell bankrisiko	
4 Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	
5 Minoritetsinteresser	
5a Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte	
6 Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	240.527
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer	
7 Verdijusteringer som følge av kravene om	-307
8 Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	
9 Tomt felt i EØS	
10 Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	
11 Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømskring	
12 Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)	
13 Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)	
14 Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet	
15 Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)	
16 Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)	
17 Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	
18 Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-44.703
19 Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
20 Tomt felt i EØS	
20a Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp).	
20b herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)	
20c herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)	
20d herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)	
21 Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	
22 Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)	
23 herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)	
24 Tomt felt i EØS	
25 herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)	
25a Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)	
25b Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)	
26 Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	

	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap	
26a	herav: filter for urealisert tap 1	
	herav: filter for urealisert tap 2	
	herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp)	
	herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)	
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag	
	herav: ...	
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)	
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-45.010
29	Ren kjernekapital	195.517
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter		
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard	
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard	
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	-
Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer		
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)	
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	
41a	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
41b	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag herav: filter for urealisert tap herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp) herav: ...	
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)	
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	-
44	Annen godkjent kjernekapital	-
45	Kjernekapital	195.517
Tilleggskapital: Instrumenter og avsetninger		
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser	
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen	
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap	
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	-

Tilleggs kapital: Regulatoriske justeringer		
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)	
53	Beholdning av tilleggs kapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser	
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser	
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
56	Justeringer i tilleggs kapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	
56a	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
56b	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggs kapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag	
	herav: filter for urealisert tap	
	herav: filter for urealisert gevinst	
	herav:...	
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggs kapital	-
58	Tilleggs kapital	-
59	Ansvarlig kapital	195.517
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser	
	herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital	
	herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital	
	herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggs kapital	
60	Beregningsgrunnlag	939.607
Kapitaldekning og buffere		
61	Ren kjernekapitaldekning	20,81 %
62	Kjernekapitaldekning	20,81 %
63	Kapitaldekning	20,81 %
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	11,00 %
65	herav: bevaringsbuffer	2,50 %
66	herav: motsyklisk buffer	1,00 %
67	herav: systemrisikobuffer	3,00 %
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	16,31 %
69	Ikke relevant etter EØS-regler	
70	Ikke relevant etter EØS-regler	
71	Ikke relevant etter EØS-regler	